

Л.Л. Носач, канд. екон. наук, доц. (НАУ ім. М.С. Жуковського «ХАІ», Харків)

К.Ю. Величко, канд. екон. наук, доц. (ХДУХТ, Харків)

М.О. Сусла (ХДУХТ, Харків)

ВАЖЛИВІСТЬ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРИ ОБҐРУНТУВАННІ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ

В сучасних умовах, саме інформація виступає необхідним ресурсом, від кількісних і якісних характеристик якого залежить ефективність прийнятих управлінських рішень. Інформація нейтралізує невизначеність, дозволяє дослідити стан та фактори розвитку об'єктів, форми і методи діяльності підприємства на зовнішньому ринку. Різні аспекти щодо специфіки формування управлінських рішень були розглянуті у роботах таких науковців, як Х. Райфа, Г. Саймон, О. Уайт, Р. Фатхутдінов, Б. Раппорт, М. Мескон, В. Бакуменко, С. Бир, А. Дегтяр, О. Дейнеко, Н. Діденко, В. Долгальов, Г. Гольдштейн, С. Кузьменко, А. Леонтьєва, А. Халецька та ін.

Інформацію, яка використовується при обґрунтуванні управлінських рішень, можна класифікувати за різними критеріями, (табл. 1). При цьому, наукову інформацію поділяють на: економічну; соціально-політичну; ідеологічну та ін. Найбільшу вагу та значення у загальному обсязі інформації посідає саме економічна інформація. «Економічна інформація – це сукупність цифр, фактів, відомостей та інших даних, які переважно кількісно відображають суспільно-економічні явища і процеси. Вона містить дані соціально-економічного планування і прогнозування, фінансових планів, первинного, оперативного й бухгалтерського обліку, звітності, економічного аналізу тощо» [1].

Безумовно, вирішальну роль при прийнятті управлінських рішень, інформація має в умовах ринкової нестабільності, оскільки включає розрахунки економічних показників, результатів господарської діяльності, тощо. У господарській діяльності використовують планову інформацію у вигляді нормативів матеріальних витрат і витрат праці. Від якості нормативної інформації залежать ефективність управління, дієвість рішень, що приймаються, успішність здійснення контрольних та інших функцій [2]. Важливим є і міжнародні стандарти фінансової звітності, які виділяють такі якісні характеристики корисної інформації як доцільність, надійність, порівнянність і зрозумілість.

Таблиця 1 – Класифікація управлінської інформації [1]

Критерій	Види управлінської інформації
За формою відображення	візуальна (графіки, таблиці, табло і т. д.), аудіо інформація (сприймається на слух завдяки звукозапису), аудіовізуальна (поєднує інформацію у формі зображення і звуку);
За формою подання	цифрова, буквена і кодована;
За порядком виникнення	первинна і похідна;
За характером носія інформації	документована і недокументована
За призначенням	директивна (розпорядча), звітна і довідково-нормативна;
За напрямом руху	вхідна і вихідна;
За способом відображення	текстова (алфавітна, алфавітно-цифрова) і графічна (креслення, діаграми, схеми, графіки);
За способом обробки	що піддається і що не піддається механізованій обробці;
За управлінською функцією	розпорядчою, зворотного зв'язку, запам'ятовуючою та ін.
За напрямом управлінської діяльності	науково-технічну; адміністративно-правову; метеорологічну; агробіологічну; інші види інформації.

Інформація має також низку особливостей таких, як корисність, вірогідність, однозначність, періодичність, несуперечливість, надмірність. Для ефективного функціонування системи управління важливе значення має своєчасність надходження інформації. Часткова інформація, проте одержана своєчасно, значно корисніша для управління, ніж повна інформація за всією формою, яка одержана із запізненням. Такий факт може привести до неправильних управлінських рішень.

Більш складною, ніж термін «інформація» для розуміння важливості обґрунтування управлінських рішень, є термін «інформаційна система», тобто «взаємопов'язана сукупність суб'єктів, об'єктів і відносин, що виникають між ними в процесі виробництва, розподілу, обміну та споживання інформаційних ресурсів на основі застосовуваної технології [3, с. 210-215]. На сьогоднішній день

найбільшого поширення набули автоматизовані інформаційні системи, які базуються на використанні засобів і можливостей обчислювальної техніки і є ефективними інструментами в управлінні підприємством.

Інформаційну систему будь-якого підприємства можна представити різноманітними інформаційними потоками – документів, розпоряджень, запитів, які циркулюють усередині підприємства, виходять за його межі або входять із зовнішнього середовища. Вона дає можливість своєчасно зібрати, відсортувати, опрацювати потрібну інформацію і прийняти правильне рішення. Інформаційна система призначається для різноманітних дій над інформацією та орієнтована на користувача. Іншим, не менш значущим, фактором належного формування інформаційного забезпечення підприємства є його інформаційне забезпечення, тобто «елемент автоматизованих інформаційних систем обліку, призначений для відображення інформації, що характеризує стан керованого об'єкта і є основою для прийняття управлінських рішень» [4]. Кінцевою метою інформаційного забезпечення є побудова достовірної загальної картини стану заданої тематичної області на кожний момент часу (в минулому, теперішньому, майбутньому) і своєчасне забезпечення цією інформацією абонентів системи.

Таким чином, управління будь-якою соціально-економічною системою тісно пов'язане з інформаційними процесами. Інформація, особливо економічного характеру, має виключне значення для обґрунтування управлінських рішень, метою яких є досягнення мети з найменшими витратами, вона є з'єднуючим елементом процесу управління, оскільки містить відомості, необхідні для оцінки ситуації та прийняття ефективного управлінського рішення.

Інформаційні джерела:

1. Інформаційне забезпечення підприємницької діяльності. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bibliofond.ru/view.aspx?id=49004>
2. Інформаційне забезпечення управлінської діяльності. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://repetitor.ua>.
3. Леонтьева А. К. Информационно-аналитические системы в управлении предприятием / А. К. Леонтьева, Перова М. В. // Экономика и управление: анализ тенденций и перспектив развития. - 2014. - №16. – С. 210-215.
4. Поняття та зміст інформаційного забезпечення. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://buklib.net/books/23290/>.